

Vzdělávání, věda a výzkum

Rezort školství je pro nás prioritou, protože bez kvalitního školství nemá národ budoucnost. Investice do našich dětí jsou investicí do naší budoucnosti. Kvalitní školství chápeme jako školství otevřené, dostupné a profesionální.

Prosadíme více peněz do školství tak, aby se platy učitelů na konci volebního období v roce 2021 dostaly minimálně na 150 procent jejich stávající výše.

Omezíme nadbytečnou byrokratizaci regionálního školství a posílíme postavení ředitele školy jako manažera.

Zasadíme se o maximální rozvoj potenciálu každého dítěte. Provedeme věcnou a finanční revizi inkluze, a to tak, aby byly podporovány sítě škol běžných i speciálních, s udržitelným využíváním principů společného vzdělávání.

Připomínky:

Naprostý souhlas! Věcnou a finanční revizi inkluze je ovšem nutno doplnit i o revizi legislativní, tedy a) o zásadní změnu příslušných ustanovení školského zákona, b) o kompletní přepracování prováděcích předpisů.

Zajistíme dostatečné kapacity mateřských škol posílením a efektivním využitím národních a evropských finančních zdrojů a lepší koordinací mezi MŠMT a MMR.

Připomínky: ZÁSADNÍ PŘIPOMÍNKA

Velmi kontroverzní text! Meritum věci je totiž v tom, že zřizovateli mateřských škol jsou obce (zřizují je v samostatné působnosti, nikoli jako převodní páka státu v režimu působnosti přenesené!). „Zajištění dostatečných kapacit“ bylo dosud „řešeno“ prostě tak, že stát navalil v této oblasti na obce další a další povinnosti, aniž by jim jejich naplňování jakkoli finančně kompenzoval.

Zákonem zakotvený nárok na přijetí do mateřské školy postupně pro děti čtyřleté, tříleté, a ve finále dokonce dvouleté, je vzhledem k reálným možnostem řady obcí něco jako právo na hezké počasí. Prastará právní zásada „*Ultra posse nemo obligatur*“ („K nemožnému nelze nutit“) je zde porušena zcela flagrantně!

Ale nejen to. I z věcného hlediska je nesmyslné přijímat do mateřských škol i děti dvouleté: z pohledu vývojové psychologie dvouleté děti ještě nejsou schopny dvou základních interakcí, pro které je nesmírně potřebné děti předškolního věku vzdělávat v mateřských školách. Jedná se o kooperaci a kompetici, tedy o schopnosti spolupráce na jedné straně a soutěžení na straně druhé. Obojí se objevuje právě až kolem třetího roku věku. Jednoduše řečeno: dvouleté děti si hrají vedle sebe, zatímco tříleté spolu.

Tlak na přijímání dvouletých dětí do mateřských škol vychází čistě z potřeby zajistit rodinám hlídání, aby mohly matky nastoupit do zaměstnání. Velmi přesně to charakterizoval nestor naší dětské psychologie prof. Zdeněk Matějček: „Mateřské školy jsou zařízení pro děti, jesle pro rodiče.“ Děti mladší tří let jsou zkrátka „jeselské“, čemuž odpovídá i nutnost úplně jinak zaměřené péče, a tedy i naprosto odlišné kvalifikace personálu (nemluvě už o vybavení, počtu dětí ve třídě, resp. zde spíše skupině apod.).

Obdobným nesmyslem je povinná předškolní docházka, realizovaná v prostředí mateřské školy. Samotné začlenění dětí v posledním roce před nástupem do základních škol do

nějaké institucionální podoby předškolního vzdělávání smysl dává (o poznání méně již povinnost docházky kamkoliv), mnohem vhodnější by však bylo přiřazení tohoto mezistupně mezi MŠ a ZŠ ke škole základní (přípravné či „nulté“ třídy).

V každém případě je nutno do textu doplnit přinejmenším deklaraci o finanční podpoře **zřizovatelů** mateřských škol. Tedy pokud nemá nová vláda ambici zakládat i školky státní...

Provedeme úpravy Rámcových vzdělávacích programů tak, aby byla posílena výuka jazyků, ICT a technického vzdělávání.

Připomínky:

Pokud to neznamena, že se budou žáci ZŠ muset učit ještě další cizí jazyk navíc, souhlas.

Ve středním odborném vzdělávání zvýšíme zapojení odborníků z praxe do výuky a spolupráci škol a firem.

Připomínky:

Navrhujeme doplnit o text: „Tam kde je to možné, budeme podporovat využívání personálních i materiálních kapacit středních odborných škol pro potřeby polytechnického vzdělávání žáků základních škol.“

Odůvodnění: Jedná se o významně efektivnější (a mnohonásobně úspornější) variantu, než je předchozí vládou plánovaná velkorysá „resuscitace“ školních dílen. Sebelépe vybavené školní dílny nemohou vůbec konkurovat tomu, co je běžně k dispozici ve středních odborných školách, a navíc i kdyby si každá ZŠ nakrásně pořídila dílnu za 10 miliónů, nemá zde žáky kdo učit!

Budeme podporovat zahraniční mobilitu studentů ve středním vzdělávání lepším využitím evropských programů.

Veřejné vysoké školství považujeme za jeden ze zásadních pilířů vzdělávacího a výzkumného systému v České republice a garantujeme jeho nezpлатnění.

Připomínky:

Navrhujeme upravit konec věty např. na: „... a garantujeme nezpлатnění základní doby vysokoškolského studia.“

Odůvodnění: Štědrost státu by se rozhodně neměla vztahovat na „věčné studenty“!

Budeme podporovat kvalitní přípravu budoucích pedagogů, kteří jsou jedinou zárukou zkvalitňování školství.

Připomínky:

Navrhujeme upravit začátek věty na: „Budeme všemi legislativními i finančními nástroji podporovat...“ Navrhujeme dále přidat větu: „Zavedeme systém sledování profesního uplatnění absolventů pedagogických fakult.“

Odůvodnění: 1) Všechny vyspělé země sledují vysokoškolskou přípravu dvou profesních skupin: lékařů a pedagogů. Důvod je jasný: státy se prostřednictvím zákonodárství zavazují garantovat kromě bezpečnosti zejména zdraví a vzdělanost obyvatelstva. U nás panuje

prazvláštní, avšak silně zažitá představa, že k akademickým svobodám vysokých škol patří v případě pregraduální přípravy učitelů libovolné nakládání s veřejnými finančními prostředky bez ohledu na kvalitu „produktu“: tedy zda jsou vůbec nastupující učitelé schopni učit. Stát má bezesporu nejen právo, ale i povinnost žádat takovou přípravu budoucích učitelů, aby jejich žáci byli vzděláváni na úrovni požadavků 21. století.

Sledování profesního uplatnění by k tomu poskytlo potřebnou zpětnou vazbu: kolik procent absolventů té které pedagogické fakulty nastoupilo učitelskou dráhu, kolik jich ve škole vydrží alespoň dva roky apod. To, že je zde zásadní souvislost s výší učitelských platů, je ovšem nepopíratelné.

Při řízení a financování systému veřejného vysokého školství budeme klást větší důraz na kvalitu a výkon a budeme významněji zohledňovat celospolečenskou potřebnost některých profesí, zejména lékařů, učitelů, technických oborů, zdravotnického personálu.

Budeme podporovat výjezdy studentů vysokých škol do zahraničí i výměnu vědců mezi českými a zahraničními výzkumnými organizacemi větším zapojením do evropských programů.

Připomínky:

Jakkoli se tento bod zřetelně vztahuje k vysokému školství, navrhuje podporu výjezdů studentů vysokých škol rozšířit i na studenty škol středních.

Rada pro výzkum, vývoj a inovace se bude starat o analýzu, rozpočtové směřování a věcnou koordinaci všech, kteří poskytují veřejné prostředky na výzkum, vývoj a inovace tak, aby tyto prostředky byly využívány účelně a nevydávaly se vícekrát na stejné aktivity.

Nastavíme a provedeme transparentní hodnocení vědy a výzkumu, a to včetně zohlednění jejich skutečného přínosu pro aplikační praxi s přímým dopadem na financování výzkumných organizací.

Vytvoříme nové Národní priority orientovaného výzkumu – základ toho, co se bude ve výzkumu podporovat ze státních peněz.

Budeme podporovat stabilní a dlouhodobé institucionální financování kvalitního aplikovaného výzkumu, který zajistí a zvýší konkurenceschopnost České republiky.

Připomínky: ZÁSADNÍ PŘIPOMÍNKA

Podpora ve formě stabilního a dlouhodobého institucionálního financování je stejně důležitá u výzkumu základního! Co bude bez základního výzkumu „aplikovat“ ten aplikovaný? Na co je třeba položit největší důraz, je zacílení na synergické efekty co neuššího propojování výzkumu základního a aplikovaného se sférou „odběratelů“ všeho druhu, a v neposlední řadě i s rizikovým kapitálem, sledujícím slibné start-upy a následně jim finančně pomáhajícím dostat se na „globální orbitu“. Nejlépe se tak děje v klastrech, jejichž vznik by měl stát podporovat co nejvíce.